

ДІАГНОСТИЧНІ ОЗНАКИ ПЕРСПЕКТИВНОЇ СИРОВИНИ – ТРАВИ ОСТУДНИКА ГОЛОГО

Козачок С.С., Сіра Л.М., Марчишин С.М.

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України», Тернопіль, Україна,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Трава остудника голого (*Herniaria glabra* L.) родини *Caryophyllaceae* – неофіційна лікарська сировина, яку використовують як сечогінний засіб, при серцевій недостатності, хворобах жовчного і сечового міхура. Відварами і настоями свіжої трави лікують бронхіт, пієлонефрит, запальні процеси передміхурової залози, прямої кишки, діатези, золотуху, артрити, подагру, грижі тощо. Свіжий сік діє сечо- і жовчогінно, загоює рани. Хімічний склад і анатомічні ознаки рослини досліджено недостатньо. Відомо, що трава містить тритерпенові сапоніни, оксопохідні γ -пірону, кумарини, ефірну олію, сліди алкалоїдів [1, 2]. Поглиблене фармакогностичне вивчення трави актуальне і дає перспективу її офіційного використання.

Матеріали та методи. Траву збирали у фазу масового цвітіння. Мікропрепарати готували із сировини, фіксованої у суміші спирт-гліцерин-вода (1:1:1). Морфолого-анатомічні діагностичні ознаки вивчали за загальноприйнятими методами [3] з використанням мікроскопу РВ-2610 і фотокамери Samsung PL50.

Результати та їх обговорення. Остудник голий – однорічна сланка стрижнекоренева рослина, що росте спорадично майже по всій території України як бур'ян. Досліджено зовнішні та анатомічні ознаки. Листки супротивні, дрібні, еліптичні, цілокраї, до основи звужені, голі. Клітини епідерми дещо видовжені, з хвилястими або більш звивистими стінками, продихи аномоцитні. Прилистки білуваті, плівчасті, по краю вийчасті завдяки коротким одноклітинним, гачкувато зігнутим донизу волоскам. Мезофіл з частими крупними друзами. Квітки дрібні, зібрані у пазушні клубочки. Оцвітина проста, жовтувато-зелена, п'ятичленна. Приквітки гостроланцетні, плівчасті, по краю вийчасті. Коробочки однонасінні, не розкриваються, виступають із оцвітини. Отримані дані допоможуть у разі ідентифікації трави *Herniaria glabra*.

Список літератури:

1. Козачок С. С., Марчишин С. М. Вміст фенольних сполук у траві остудника голого (*Herniaria glabra* L.). Медична та клінічна хімія. 2014. Т. 16, № 3. С. 139.
2. Остудник голий (*Herniaria glabra* L.) як джерело нових тритерпенових сапонінів / S. Kozachok, Ł. Pecio, S. Marchyshyn, A. Stochmal, W. Oleszek. IV Krajowa Konferencja Naturalne Substancje Roślinne Aspekty Strukturalne i Aplikacyjne. 6-8 вересня 2017р., м. Пулави, Польща. С. 30-31.
3. Справочник по ботанической микротехнике. Основы и методы / Р. П. Барыкина [и др.]. М. : Изд-во МГУ, 2004. 312 с.